

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknek egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetésüket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézandók

Takarékosság.

(+). Háborunknak két küzdő serege van: a katonaság és a polgárság. Vitézeink a harctéren adják és fogadják a támadás véres ütéseit, polgáraink pedig itthon állják s bizakodó lelkeséggel teljesítik a védekezés másnemű kötelességeit.

A hadsereg a hivatott, a cselekvő honvédelem, de erőforrásainak tápláló erei a civil társadalomból fakadnak. Ez a legfőbb erőtenyező, mely a katonai szervezet zavartalan, lehetőségig tökéletes életműködését elősegíti. S ez a kiegészítő, felfrissítő, új meg új életerőt szolgáltatató polgári munka a maga lelkeségében, önzetlen odaadásában felér a fegyverrel küzdők hősiességéig, a vér- és életáldozatok ma írott aranykönyvének értékéig.

Nagy katonai tekintély mondott dicséretet hadseregünkről s magasztalását ezekkel a szavakkal koronázta meg: minden katonai kiképzésnek fölibe helyezem a *fegyelmet, a jellemet.* Mondta, mert tapasztalta. S ez a két szóval kifejezett lélekrajz ezuttal nem aranyzsinóros sujtás a katonai beszéd kevés szavu retorikáján, hanem maga az élet, a valóság. Nagyszerű tettek históriájának jelgei, melyekből az igazság ragyog ki s fényével rávilágít kötelességünk

utjaira. S ha a kötelesség útján járunk s ha az itthon dolgozó, ellentálló, segítő civil társadalmat a honvédelemnek valódi tényezőjévé akarjuk fejleszteni, óhajtanunk kell, hogy lelkületében is a fegyelem és jellem szép tulajdonságai tündökljenek. Nemcsak egyesekben, hanem az összességben, amelynek összeforrása, akaraterősége csakis a lelki fegyelmesség, az erkölcsei energia birtokában válik fogékonyvá s erőssé a háboru szenvedéseinek nyugodt, öntudatosan békés elviselésére...

A civil társadalom lelki fegyelmessége s jellemsszilárdsága ma legfőképpen a *lemondásban* nyilvánuljon. Lemondásban nemcsak a fölöslegről, nemcsak a kényelemlről, nemcsak a jogosult igényekről, hanem a szükségesegek egy részéről is. Talán polgárisabban, gyakorlatiasabban fejezi ezt az önmegadóztatást a *takarékosság*, de mi a hazának, a köznek javáért, a háboru diadalmias céljáért teljesített önmegtartóztatást nagyobbban, szebbnek, értékesebbnek tartjuk a szorosan vett takarékságnál. Ez is szép polgári tulajdon: ig, értékbecsülése a nemzeti közvagyonosodás apró járulékaiknak, de benne látjuk bizonyos — bár elismerjük, hogy dicséretes törekvését az egyéni vagy családi vagyonosodás szándékának.

Az a takarékság, amelyre a mai ne-

hez idők köteleznek, a békés türelem, a megnyugvás, a nemes akarat jelenségei, a lelki fegyelmesség önkéntes próbái között a jellemsszilárdság tükröződésével az egyszerű takarékságnál magasabbra, az igazi lelki szépségből, a valódi jósból, a lélekrezdülés nemes hatásaiból született elhatározások magasságáig: az áldozatos *lemondásig* emelkedik.

Erre az áldozathozásra, a lemondásra buzduljunk most, amikor a *hadi érdekek* parancsa kérve int, hogy kevesebb fogásból, egyszerűbb étkekből álljon ebédünk, árpa- és kukoricadercés kenyeret szegjünk a foszlósbélű fehérkenyér helyett s hogy a jobb módúak igényeik leszállításával, meglévő készleteik takarékos kiméklésével segítsenek az existenciális szükségletek kiegyenlítésében, testvéries megosztásában. Hatalmas és zseniális szövetségesünknek, a német császárnak lemondásra, okos takarékságra intő szózata átröpült a Kárpátokon is s komolyságával követésre, példaadásra buzdít. Példaadásra pedig ki volna hivatottabb, mint a civil társadalom módosabb része, elitje, értelmisége, amely ha példát mutat, ha lelki fegyelmességgel s jellemsszilárdsággal tündöklök, — aminthogy tündökölni is fog, — akkor a polgárság honvédelme a háboru sikerének biztos kilátásával kíséri

Egy nyári virágzás.

— Váth J. —

A szemük össze-össze talákozott s mézes-hetes vér keringőztört értékben. Simogatták egymást a tekintetükkel. Szoktatónak, ráadásint meleg volt a szózó tanogatása:

— Itt, a kopoltyunál... Igy-igy... Aztán kiterítjük a tenyerünkre... Igy-e! A ciroskőprűvel lemosuk... Igy-e. Aztán a szózókádba hajtod... Na, próbáld!

Az asszonyka utána tette. A harmadik szét-hasított hal már megfeküdté tenyerét. Nem egészen. Kis, keskenyes kezéről jobbról-balról lefogott belőle. De türethetően tette. A szózó nem unta várni; a simogató pillantásokra több idő került.

Annál türelmetlenebben néztek a hasítók. Kivált a lányok, akikkel eddig cicázott a szózó s számítottak rá. Összedugták fejüket s harapdálták, kikezdték a fogatlan vén asszonyokkal együtt. A nyelvük hegyesebben szurkált, mint a lányoké.

— Hm, a szentem; nem illik a kisasszonyos kezére!

— Nem szokta a cigány a szántást...

— Hogy áll a kés a kezébe...

— Partisanak nézi-e lölköm?...

Mondhatni a nyelvük pörgését csak a kezük gyorsasága tetézte meg. Két okból is. Örültek, hogy valakit rághattak s el akarták halmazni munkával. Gyűlt is a rengeteg hal. A gyámolatlanabb menyecske pirultan ügyetlenkedett sietségében.

Remek idők jártak. A májusi párak fátját letakarta a nap a balatoni hegyekről. Harmatot szikkasztott. A szózó gyorsan talált ürügyet. Kihajította a népet teregetni:

— Tennaapról itt van még egy vékára való

hal... Meg itt a friss!... A régi teregetést is egy napra még kitehetitek... Treszka, Julcsa, vigyétek! Majd Borcsa nénetek, meg asszonynémetek teregetik... Aztán ti is segítetek...

Az asszonyok örültek. Ott künn szabadabban öltögethetik fullánkjait. Izgultak is: De nagy nyelvűen, magyarosan oldalba rugták a szózót:

— Na magukra hagyjuk István öcsém... Utba voltunk, mi?

— Dehogy! Dehogy védekeztek egyszerre a piruló menyecskével együtt.

— Na-na, mennél inkább tagadják annál inkább ragadják...

— Új száta-rosta szegen függ...

A végét elhárta a vén Borcsa „utóbb az ágy alatt fentereg”.

Az új párnák nem ütött szegét fejében. A szózó a mosókád mellé állt. Kis feleségéhez dörögőzött. Epen háttal fordultak ki a lányok. A szemvetőbb visszapislantott s örült, hogy csókon kapta a párt. A menyecske észre is vette. Belepirulva mondta: Na, ne, meglátnak... A szózó nem törődött vele. Keze a halon babrált, de a száját felesége száján tartotta volna örökké. A menyecske riadtan kapta el, ha a huncut lányok zavarán, hol egyért, hol másért toppantottak a hasítóba.

A kint levők vénesen, irigyen szapulták a szózót, hogy bevásárolt, hogy hálózába került a lánynak. Mikor beszóztak, kimostak minden halat, rátelepedtek egy csomag összetűzött száritott halra. A menyecske is beleszózott a nóába. Hol ő, hol meg ura ült az ő ölében. Csüppögött a csók. Nevetek-cicázott. Alkalmat adtak a megszólásra:

— Egyébre se valók, csak a játékra...

— Ezeknek se látja hasznát a gazda...

A fiatal ember így mondta halásznelyven: Éljük világunkat, mint a hal a vízben... Most

se? Hát mikor? — Vágták az akadékoskodók fejéhez: Hetven esztendő korunkban.

Az asszonyt pirosra fásztotta egy csókért István. Valóságos dulakodással jutott hozzá, amiért máskor lépnie se kellett. Így volt édes. Gondatlannak indult életük. Megtorpadásra nem szokása gondolni új házásoknak.

István édesatyja hozta a meleg éltelt déltájon s meleg szóval kínálta. Csakugy dédelgette, szoktatta bele a házuk rendjébe, akár a fia. A papucs orra elé gördült követ is elszedték volna, hogy bele ne botoljon.

Vasárnaponkint, csöndes kék reggeleken, áteveztek a földnyelven lapuló halásztanyáról a szomszédba. Ismerkedni. Vagy a menyecske apjához- anyjához; rokonlátogatóba, bucsunka. Nádasok hullámzó pántlikája, felriadt madarak, vagy vizalá bukó vöcsök, szárcsa nem öltött szemükbe. Csak egymást látták.

A lány falujában azt hányták egymás közt az emberek, hogy ugyan mit tudott szeretni az a szép lány azon a gazdán... Olyan az, mintha sóslevet se evett volna...

A fiu falujában meg a paradésságot szólták. Ugyancsak bevásált. Öcsémány a cseperkekalap, redes gatyá, pitykés pruszlik járt, harmónikászaru csizmával... A lányok vállas kendeje kihajlott a fehér ingvállra s a terdigérő szoknya borított, akár a pendelyes háló. Véték, szokászegés, tisztára az, amit ez a szózó tett. Aztán csak ne módizna annyira! Telik nekik? Miből telne? A rongyos kis szőlér föld, meg kertekalja? Krumplit győzőzö teremni!

Eleinte csak egymás közt beszélődött meg. Hanem ráterítették nyelvüket István özvegy anyjára is. Kivált, hogy a szóztalan menyecske idegenkedőn csak a tisztességtudó *jónapnál* maradt.

nyomról-nyomra a harctéren küzdök nagy, hősies, diadal felé szárnyaló erő kifejtését. . .
Jelszavunk legyen: lemondás, takarékoság! . . .

HIVATALOS RÉSZ.

Investitúra. Nemes Dénes, érd. esperes, tési lelkész plébániájára f. év február hó 28-án törvénytörvény szerűen investáltatott.

Tanítói kinevezés. Csukly Zoltán Nyíradra kántortanítónak, Unger Teréz Kisbárapáti oszta-lytanítónak kinevezettek.

Pályázat helyettesítésére. Nágocsi (Somogyom.) kitanítói állásra folyó évi július 31-ig helyettes kerestetik. Fizetése havi száz korona, stolaris jövedelem, butorozott szoba fűtéssel, takarítással. Pályázhatnak nyugdíjas tanítók, tanító-, tanítónőjelöltek is. Pályázati határidő márc. 11. Iskolaszék.

Pályázat. A háromfai (Somogyom.) r. kath. iskolaszék, az egyik oszt. tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése: iskolaszéktől 600 korona, államtól 600 korona, illetve a törvény szerinti fokozatos fizetés; korpótlék 20 kor., lakáspótlék 100 kor., egy kis butorozott szoba, téli fűtés, tisztogatóssal. Kötelessége: az iskolaszék által kijelölt osztályban a tanítást vezetni, az isteni szolgálatokra növénydeket felvezetni, rájuk felügyelni. Pályázati határidő 1915. március 15. Kervevények Bánfi József espereshez küldendők. Háromfára.

A veszprémi lisztárak. A városi hatóság törvényes joga alapján megállapította a lisztárakat. A kereskedők és pékek a vöröslőt kapják a lisztet s a megszabott áron felül nem adhatják. A 0-ás liszt kilogrammjá 72 fillér, a főzliszté (30% árpa-liszttel) 56 fillér, a kenyérliszte (25% buza, 25% rozs és 50% kukoricakeverés) 46 fillér. A hatóság helyes intézkedése folytán a kenyérliszt 4 fillérről olcsóbb lesz az eddigi árnál.

A lisztcsúszkát megállapítása végett a polgármester szétküldte a már emittett vallomási íveket. Ezeket három nap alatt vissza kell származtatni s ezen az uton is kérjük a közönséget, hogy ne késedelmeskedjék. Egyáltalában minden jó és hasznos dologban legyen a gondos városi hatóság segítségére, mert csakis jó és biztos alapokon

folytathatja nagy hivatáskészséggel kezdett munkáját.

Akik kenyérszükségletüket pékeknél szerzik be, azok részére a lisztet a pékeknek utalja ki a város. Egy kgr. hadi kenyér ára nem lehet több a kenyérliszt áránál: 46 fillérnél. A kenyérsütés díja 5 kgos kenyérig 20 fill., ezen felül 24 fillér.

Itt említtük meg, hogy a hatóság a kukoricaliszt árát nagyban való árusításra 42 1/2 fillérről állapította meg. Kicsinyben néhány fillérről drágább lesz.

A hetedik transzport.

Sebesültek érkezése.

Alig múlt néhány napja, hogy a hatodik nagyobb szállítmány sebesülteit elhelyeztük, más híre jött, hogy 22-én újabb érkezik egy 100 on felüli transzport.

Nagy, 6—8 tengelyű háló-, meg étkezőkocsik hosszú sora. Elöl két gép; lihegve, szuszogva vonszolja a fél év előtt még oly elegáns és csábító külsejű-belsejű internacionális vagonokat. S most? . . . Minden fény lekopott róluk: se színük, se csábjuk. Gyászos szürkéséget öltöttek. A messze ragyogó betüket, a francia írást leszedték. A fűgönyök sutba kerültek, a parfüm illatot a jódóform, meg a karbol szaga váltotta fel. A pohár-csengés, pezsgődurrogás és női kacaj hova üldözött a szép természetes kocsikból? Mennyi vér, mennyi halálhörgés, míg a nyögés, a fájdalom-sóhaj ütötte fel itt tanyáit. S milyen más ez a sóhaj, mint amely azelőtt kelt innét szárnyra nász-utazó ifjú mátkapárok kebeléből. . .

Az asztalok kilökvé. S az ügyességüket csodálatra méltóan kifejtő cincérek fehér köntösben, lábujjhegyen járnak a hordágyak között. A diszkrét hálókocsienőrök meg szinte fehér köntöst öltöttek és visszafojtott lélekzettel lesik a sebesült vitézek óhaját, gondolatát, hogy teljesítsék.

A 150 sebesülteit felvenni képes nagy kocsikból álló vonatot egy főorvos vezeti. Ő a parancsnoka. Adminisztrál, közt, gyógyít, gondoskodik betegeinek ellátásáról s hozzá-viszi őket a csata-térrel a kórházba, a kórházból, a monarchia másik részén lévő másik kórházba és napokon át velük van; megszeretik, ragaszkodókká lesznek, mert tőle remelik gyógyulásukat, sajtó fájdalmuk csillapítását. Ma Krakaóban, 4 nap múltán esetleg

Kolozsvártot, aztán Bregenzben, majd Debrecenben, aztán a Kárpátokban és innét le Veszprémbe, vagy más irányba. Másutt meg 3—4 nap alatt tesz meg alig 100—200 kilométert. Ott, ahol daloló fiukat visz a felbokrétázott vonat, akik majd bosszút állanak társaikért s kivívják a nagy győzelmet, amelyért ezek véreztek. Vagy ott, ahol gránátok röpöknek s ahol az ágyubögés tölti meg a léget.

. . . A vonat kellő pontossággal megérkezett. Másfélszáz sebesült; beteg, lefogyott végtagú vitéz katonával. Egyik sincs kétségbeesve, mindegyik bizakodó s bámulatreméltó erős hittel, bizodalommal viseli baját türi el fájdalomát. Sok közöttük a hős 44-es, meg 69-es ezredbeli. Szép szál, derék, tüzes, tenhetetlen magyar fiúk. Somogyból, Tolnából, Baranyából meg Fehérből.

— Hát aztán nem tartatlát tőle édes fiam, hogy egy buta golyó leterít?

— Leterít? Mi az! Egy életünk, egy halálunk. A halállal mindnyájan tartozunk. Mán hogy fejem vóna, mikor egyszer csak meg kő haani. Hát minék fardajon a halál felém; szálladtam én elibe, szőgálatára is vótam; sok muszkát adtam neki az én életem helyett. Meg lehet velem elégedve.

Igy beszél egy fiatal 44-es regruta. Micsoda hős ez valamennyi! Egyetlenegyenek sem fezzem meg még csak a szemepillére se, amikor a legrettenőbb dolgokat mondják el, amin keresztül mentek. És mőkazik valamennyi most is.

— Mondtam a kománknak — és rábők a mellette fekvő füstös cigányra — mikor a lövés-árokban mellettem kezdte a fegyvert, hogy hát mi van a te szemeddel? Hunyd csak be, azt' mutasd ide. És amikor odatotha elem ijedt arcát, behunyt szemmel, abban a retentő shrapnell meg puskatűzben, mondtam, hogy: De szép halott is lesz majd belőled komám. Persze, hogy majdnem megvert ezért a figuráért. Belesapadt és ezért huzza olyan szépen nekem mindig a szépséges magyar notákat.

És itt került már hegüdi a vitéz cigánynak. És huzza, rikátja a 44-esnek, meg az 1-es huszárnak, aki poszton sebesült meg Lodz felett. Mert javarészüik jóval tul volt Lodzon is.

— De szép város is az! Aztán milyen szípek az asszonynepek ott! Mintha mind magyar menyecske volna!

A németekről, a porosz katonákról szeretettel, melegséggel beszélnek:

Szinte harapott rajta a falu, amely nem tud soha lemondani a más kapuja előtt való sóprései.

Az özvegyen fogott a szó. Leginkább felbőszítette, ha az asszonyka az otthon való szokásokkal hozakodott elő. Ezt így szoktuk. Semmi esetre el nem ismerte annak célszerűségét. Gyűlölködően villant magára. Fogadlan száját összeszorította. Főtt magában mint a kása, rotyogott. Ritkán esett meg, mert reggeltől estig a telepen akadt dolga a menyecskének. Annál maradandóbb árnyékot vetett a megsértés.

A szeretetet a megfűrés váltotta föl.

A fiára is megharagudott, mert nem fogta pártját. Feleségének adott igazat. Istvánnak elég volt, csak győzte feleségét csitítani. A szó kád, meg a mosó csőbör közlésege összemegleitette őket. S nem aludt ki a tűz meg. Addig nem félhettek egymástól. Otthon a telepen cicázhattak; kinek, mi gondja rá? Otthon már az is baj volt. A telepen a lányokat, legényeket letorkolhatta István: Irigylitek; menjetek férjhez; szabadok vagytok magatokkal. . . Az asszonyok is kihúzták a lutrit: mert maguk után már becsukták az ajtót; maguk is voltak fiatalok, vagy mi! . . . Ezen az nevetett, aki nem érthetett magára beöle.

A gazda elhallgatta az ilyen divajkodásokat s gyönyörködött István ragyogó boldogságán.

Kivált szegyet ütött fejébe, hogy megválaszodott, nekihusosodott a gazda, sovány, pénztelen pajtása. Legénykorán a fogat is alig tudta eltakarítani. Mióta megfeleségesedett, egészen neki emberesedett.

Meg is mondták neki. Visszavágott elismerően, az asszonyra hárítón:

— A jó asszony; a rend. . . Milyen is az a legényélet! Nem élet az. Csavargás. Se rendes ruhája, se ennivalója az embernek. . . Mint az eb. . . Most is dobnak egy falatot, meg két hétig se jut hozzá valamire valóhoz. . .

— Most is anyád főz. . .

— De jót főzhet. . . Kettős keresetből se? . . .

A gazda megkivánta a sorsát. Gyakrabban hagyta magára a bokrot. Hol a faluba ment, hol a nyári mulató telepre. De a baja az volt, hogy keresete, ami Istvánnak eleje toppant. Egyik bucsu csipős öszre esett. Szentmártonra, a must forrott. Böven szüreteltek. Szívesen látták, majdnem fogták a vendéget. Hajón rándult ki a bokor legénysege. Jó osztalékok kerültek. Mulattak rá. Alig tették lábukat a szomszéd halásztanyára, lefogták, vitték őket s boroztatták. Jártá pincsezer, kocsmá. A kocsmában tánc. Velük tartott a szomszéd bokor kisbírója is. Már tőle jöttek. A kocsmában karba-fűzöttek álltak a lányok. Várták a cigányt, míg meghangol. A notát már megrendelték. Mire Istvánék beértek, járták is néhányan. A kisbíró odavezette lányához Istvánt:

— Na, nézd öcsém, ez az én leányom!

Kezet fogtak:

— Én Bóni István vagyok. Téged, hogy tisztóhetlek, hugom?

— Én a Rőjtök Sándor lánya vagyok, Nani.

— Hát Isten éltesen, hugom! Ha meg nem veted a hívásom, forduljunk egyet.

S beleegyedtek a táncolók sorába. Reggelig nem táncolhatott a Nani mással. Járták untalanig. A szünetközökben meg letelepedtek a kisbíró asztalához. Amellett ültek a gazdák. István, meg a Rőjtök komániájának gazdái s egy korszó forgott kézen körül. A komániá korszója. Abból töltögetett a kisbíró vendégnek, komániásnak. Más asztaltól is oda-odajöttek tele pohárral s kocintásra szólították az asztalbelieket. A kisbíró egyszer odasurrantott István gazdájához és jósejton kikerdezte István felől.

István pedig megkérte gazdájával Nanit. Könnyen ment, mint a karikacsapás.

A gazdának már keresnie kellett. Ha szerette s szíve szerint való is volt Nani, nem vehette volna el. Pénz is kellett. Keresés, kutatás közben sok minden akadt a keze ügyébe. S akire sohse gondolt, ott akadt. Mäskor letagadta volna. S elvette feleségül — a korcsmáros özvegyét. Pénz, az hát volt. De a falunak is lett — mit rágni.

Ugy eifeledkeztek István vidékijéről, hogy szinte hihetetlen.

Istvánt menyasszonyának sohszor csak jó szó várta; meg a megnevezhetetlen hajította hozzá. A gazdat is az a melegség hajtotta a házasságba. Kereste is, de nem találta. Fogta az özvegy; de sohse várta. Istvánt gyakran száraz kenyérral kínálhatták meg csak mikor váratlan betoppant. Nem keringették, nem varrták a nyakába a lányt. Bizony a szabadság se kezdődött meg esküvőig. Ugy örködtek a fiatalosságukon, hogy tisztesség látszott belőle. A gazdától lakodalmat csapott az özvegy. Csirkét öletett, három esztendő, nehéz, vérsűrítő balatonmellekít csapolt. Feketekávé, tea és egyéb vérbolondító étel-ital sorakozott. Csalétkül. Horgon is akadt.

Amit kerest, a boldogság várattott.

— Majd esküvő után! Majd az első golyó! — reménykedett a gazda. Közben pedig napirenden szeszelt. A jóélet meglátszott rajt. Vörösödött, telett — szinte rohamosan is. Valami abból is jutott, ami a melegséghez hasonlít. A korcsmárosné tette a szépet. Nehogy a hala felébredjen s kilépjen a háiból. Jó fogást boldonság elereszteni. Nyafogott neki:

— Kis gazdám, gazduskám, jó lesz ma csirke-paprikák?

Ez a csinált édeskedés bántotta a gazda fülét; na, de a bor s a járulékok altatták az ébredésén. Mire a tanyaéra ért a faluból, jószírelvel kipárolgott fejéből kabultsága, de ottlent meg Istvánék bolondozása, játéka; gyerekesége szédítette el. Ugy meg-megszerette a bizalmasságukat, hogy vétek volt a rossz csillagára gondolni.

— Hej, István, má egy hét se, én is cicázhatok a feleségemmel. Nem is élet ez, igazad van. Reggeltől estig huzni-vonni. Aztán nincs kiért.

— Jól vezérelje Isten — gondolt a korcsmárosnéra józanodottan — gazdám sorsát. Jó feleséget érdemel. . .

— Rossz híret költöttek, István. De jó asszony a. Másnak költött volna tartani a kulcsát, nem olyan teddide, taddodának. . . (Vége köv.)

— Volt egy, nem is egy köztük, mind az volt: jó pájtásom. Aztán oltány jól elbeszélgettünk.
— Hát hogyan beszélgettél?
— Hogyan?! Hát én magyarul, ű meg nemetül. Oszt nagyon jól megértettük egymást.

Es ezzer mókát, epizódot, apró élményt mondanak el, amelyek mindmegannyira egy-egy marandó értékű részecskeje annak a nagy történelmi örökségnek, ami ma szövegszerűen és magyarul ország-világ előtt dicsőséget és páratlan megbecsülést szerez.

Koritsánszky Ottó.

Zárószámadások.

I. Közgazdasági Bank.

Takarékpénztáraink közül a Közgazdasági Bank és Takarékpénztár február 21-én tartotta közgyűlést *Káuzli* Dezső prélatus-kanonok elnöklésével.

Az igazgatóság jelentése részletesen feltárja az 1914. üzletév eseményeit. Kegyeletlen emlékezik meg az intézet elhalt elnökeiről, Fischer Károlyról s a harctéren hősi halált halt Glauber Józseffről, volt felügyelőbizottsági tagról. Örömmel említi fel, hogy az intézet rendkívüli közgyűlése *Káuzli* Dezső prélatus-kanonokot igazgatósági taggá, az igazgatóság pedig elnökévé választotta. Majd teljesen atekinthető tájékozást nyújt az egyes üzletágak forgalmáról. A betétállomány 137 ezer koronával gyarapodva, év végén 879.525 K 04 f. volt. A váltótárca állománya 55.242 K 37 f. emelkedéssel 1.155.202 K 70 f. A kölcsönkötvény összege 100.000 K 04 fillér *csökkenéssel* 112.793 K 46 f. A visszleszámitolás zárata 10.912 K 44 f. emelkedéssel 318.058 K 62 f. *Összforgalom:* 19.574.502 K 92 f. *Nyeresség:* 27.581 K 83 fillér. Ebből a tartalékalap gyarapodott 10.000 koronával. Osztalékra fizet az intézet részvényenkint 8 koronát, vagyis 4%-ot. Hadikölcsönt jegyeztek az intézetnél 240500 koronát.

Az intézetet eddig az alapítók által kinevezett igazgatóság és választmány vezette. Az idei közgyűlésen a választási jog a részvényesekre szállt.

Az új tisztújítás eredménye a következő:
Elnök: *Káuzli* Dezső. Vezérigazgató: Dr. Rainprecht Antal. Igazgatósági tagok: Fehér Károly, Hunkár Béla, Oblatt Rudolf, Pfeiffer Miklós, Rápoch Sándor, Reé Jenő, Scheiber Soma, Steiner J. Jenő, Waila Géza. Felügyelő-bizottság: Stubenwoll Ferenc, Almássy János, Hangay Géza, dr. Lengyel Jenő, Pulay Ferenc. Ügyész: Dr. Köves Jenő. Választmány: ifj. Deutsch Izidor, Deutsch Leó, Erdős Béla, Fabb Károly, Fehér Károly, dr. Fritze József, Grotta Vilmos, Harangi György, Jáki Pongrac, Kajdacsy Endre, Kiss Pius, Leuschner György, Lohonyai István, Németh Gábor, Oblatt Rudolf, Purgly László, Rosenberg Mór, dr. Robiczek Samu, Schmerz Miksa, Schönfeld Manó, Szenes Izidor, Takács János, Velty Miklós, Vértessy Károly, Willax Dezső, Zvicker Béla. Négy választmányi tag mandátuma nem járt le.

II. Veszprémmegyei Takarékpénztár.

A Veszprémmegyei Takarékpénztár február 28-án tartja közgyűlést dr. Rédey Gyula prélat, káptalani nagyprepost elnöklésével. Az igazgatóság jelentése találon jellemzi a múlt üzletév mostoha viszonyait. Jelzi, hogy a fennforgó viszonyok között az igazgatóság kötelességének tartotta a jövőről való gondoskodást s éppen ezért leirta az 1914. évben behajthatatlannak, vagy kétesnek bizonyult követeléseket, egy szinten a számszerűen megállapított veszteségeket is. Mindezek a leírások a *nyereség* terhére estek, anélkül, hogy a pénzügyi alapjait érintették volna. Mert — mint a helyes indokolás mondja — „a világháború befejezésének bizonytalansága s az annak nyomában járó gazdasági alakulások el nem képzelhető esélyei kötelességünknek tették, hogy a tartalékok tartásuk fenn *érintetlenül* és inkább mondjunk le arról, hogy az osztalék megtartása azt a nivót, amellyel a múlt esztendőben birt”. Még az értékpapírok árfolyamvesztését is kis részben a jövedelemből fedezték s csak nagyobb részét írták le az árfolyamvesztési alapból. A jelentés az egyes üzletágak forgalmáról s az összforgalomról nem nyújt számadatokat s csak az évvégi állományt jelzi.

E szerint a betét az önégező üzlet betéteivel együtt dec. 31-én 4.072.658 K 73 fillér. Az összes tartalékalap 476.096 K 99 fillér. Kézpénz 166.547 K 43 f. Váltótárca 2.671.882 K 83 f. Jelzálog 1.909.458 K 48 f. Önégező kölcsön 326.145 K 48 f. Értékpapír-vagyon 452.504 K 37 f. Folyószámla-követelés 219.192 K 67 f. Árúosztályi-kö-

vetelés 193.181 K 10 f. Ingatlan érték (intézeti ház) 123.000 K. *Nyeresség:* 89.675 K 54 f. Ebből a tartalékalap gyarapodik 6.000 koronával. *Osztalékra* esik részvényenkint 22 korona, jötekményeire 800 korona s az 1915. évre átutaltak 16.875 K 54 f-t. Az intézetnél jegyeztek — a saját 100 ezer kor. jegyezésével együtt 365 ezer koronát. A jelentés hangsúlyozza, hogy senkit a jegyzéstől vissza nem tartottak s a jegyzés mérvében nem korlátoztak.

Betöltendő lesz a közgyűlésen kiene kilépő választmányi tagnak s egy felügyelőbizottsági póttagnak helye.

III. Veszprémi Takarékpénztár.

A Veszprémi Takarékpénztár március 3-án tartja 69-ik közgyűlést dr. *Óvári* Ferenc igazgató elnöklésével. Az igazgatósági jelentés hű képét adja az elmúlt üzletévről. A részvényesek megtalálnak benne minden adatot, amelyből egy esztendő története kiegészíthető. Nem rejt, nem titkol semmit s ez az őszinteség az érőnek nyilvánulása. Egyike ez az intézet az ország legelső, legerősebb vidéki pénzügyintézetének. A lefolyt üzleti év a lendületesen megírt s mindenre kiterjedő jelentésben felsorolt okok miatt az intézet egyes üzletágaiban érezte ugyan gazdaságilag deprimáló hatását, ez azonban az intézet anyagi és erkölcsi integritását érintetlenül hagyta. Tetszetős dolog az s manapság, amikor a köznek figyelme élesebben terelődik a nem ritkán kizsákmányoló tervvel dolgozó pénzügyintézetek felé, igazán ritkaság számba megy, ha egy-egy intézet nyílt beállással, üzletági forgalmának teljes kitarásával, a veszteség okainak s személyeinek leplezetlen bevallásával lép a részvényesek elé s valódi tükröképben mutatja be egy év üzleti tevékenységét.

A jelentés elsősorban a betétek hanyatlását indokolja a saját 200 ezer koronájával együtt *másfél-millió* hadikölcsön jegyezésével. S bar ily módon a betét az 1913. évhez viszonyítva 285.890 koronával apadt, a betét összege 1914 év végén 12^{1/2} millió korona. Ugyancsak csökkenés mutatkozott a jelzálognál 264.866 K 33 fillérrel s a váltótárcánál 57.899 K 91 fillérrel s így a jelzálogüzlet 9.956.747 K 55 fillérrel, a váltóüzlet pedig 2.867.368 K 61 fillérrel zárult. Szaporodás volt az előlégben s a folyószámla-kölcsönben, míg a biztosítási üzletág néhány száz korona csökkenést mutat. Összforgalom volt 118.388.322 K 85 fillér, ami az előző évi forgalommal szemben 9.668.603 K 68 fillér többletet mutat.

Az értékpapír árfolyamvesztésége 110.826 K 90 fill. Ezt az igazgatóság az erre a célra szolgáló külön tartalékalapból írta le. Váltótárcán két helybeli kereskedőcégnek veszteség volt 42.108 K 24 f., árverésen vett ingatlanértékből pedig veszített az intézet 39.284 koronát. Ez utóbbiakat az intézet az 1914. év jövedelméből írta le s így értékeit a legszigorúbban mérlegelte.

Az igazgatóság a tavalyi, részvényenkint 17 koronával szemben 13 koronára mérsékelte az osztalékot. Leplezetlenül megindokolja ezt 86.157 K 59 f. *kevesebb* jövedelemmel, tartalékalapnak az alapszabályszerű 10%-on felül juttatott összeggel, a nagy összegű ingatlan-értékcsökkenéssel, a kevesebb kamatjövdelemmel s a várható kamatvesztéssel. A jövedelemből a folyó üzletévre átutalt az igazgatóság 24 ezer koronát. A tiszta nyereség volt 237.164 K 46 fillér. Ez fedezi az osztalékot s az alapszabályszerű jutalékot. Jötekményre jutott az intézet 2321 K 64 fillért, amely összeg huszonkét címletre elosztva, minden helybeli tanintézetnek s jötekmény- és kulturális egyesületnek juttat kisebb-nagyobb segítséget.

A közgyűlésen tisztújítás is lesz. Választani fog az elnökgazgatón kívül két igazgatót is, tehát be lesz töltve néhai Ferenci Károly helye és pedig valószínűleg az egyik felügyelőbizottsági taggal, amennyiben egy ilyen tagsági hely betöltését is jelzi az igazgatói jelentés, holott az utóbbi bizottságban üresedés nincs. Mostani f. biz. tagok: *Koller* Sándor, dr. *Cseresnyés* József s *Óvári* Kálmán. Választás alá kerül még hat igazgatóválasztmányi tagság három évre s két ig. választmányi tagság két évre.

A jelentés elparentálja *Stoll* János és *Werner* Károly elhunyt ig. választmányi tagokat, jelzi a veszprémi kötött és szövött iparügyár-részvénytársaság intenzívebb tevékenységét, nagyobbbarányi fejlődését s ennél az üzletágnál különösen dr. *Sárai* János és *Gratzl* Odón hasznos tevékenységét emeli ki.

Magyar talizmán.

A szeretet találékony. A mostani nehéz időben ugyancsak szükség van sok szeretetre és a szeretetnek sok találékonyasága. Meg kell találnia az utat a szívekhez és zsebekhez. A szeretetnek ez a találékonyasága hozta a forgalomba a vasgyűrűket és ujabban a „magyar talizmánt”, hogy vele sebetek gyógyuljon, szükségét és nyomort enyhítsen. Egyszerű érem, rajta a hercegprímás jelmondata: „Nagyasszonyunk, hazánk reménye.” A keresztény és magyar hazafiságra apellál, mely a multban összeforrott és ép a Nagyasszonyunk kultuszában nyilvánult a legerőteljesebben. A kettő között nincs ellentét; a keresztény, mondjuk katolikus főfogás a hazafias érzést felsőbb légrébe emeli, nemesíti és erejét haiványozza. Távol áll tőle az a bizonyos „élelmesség”, mely a mostani megpróbáltatást saját egoisztikus céljaira, a meggazdagodásra igyekszik mindenáron fölhasználni.

A „P. H.”-nak azonban a dolog nem tetszik. Egy szerkesztői úzenetben bigottnak nevezi azt, ki a talizmán „bűverében” hinne. De ugy látszik, nem annyira ez fáj neki, hanem a talizmánnak vallásos, keresztény színeze. Pedig ép ez biztosítéka annak, hogy semmiféle ilyen „bűverőt” a dolognak senki se tulajdonít, legkevésbé azok, kik a keresztény főfogást ismerik és osztják.

A pogányoknak voltak amulettjeik, talizmánjai, melyeknek magikus erőt tulajdonítottak, melyektől azt remélték, hogy megóvják őket a veszedelmektől és bajoktól. Ezt az egyház mindig babonának tartotta és küzdött ellene. És az ilyen féle babona az egyházban nem is talál termékeny talajra.

Ellenben ahol megfogytakozott a hit, ott menten föllép a babonáság mindenféle faja. Az ember hiába érzi, hogy felsőbb segítségé szorult és ezeket az erőket leakarja magának foglalni. A pogány főfogás követői amulettel akarták isteneiket kényszeríteni, hogy szerencsét adjanak és minden bajt tőlük távol tartsanak. A francia atheus kormány Thebe asszony „jövendöléseivel” biztatja a pesszimistákat és csüggedőket, melyek már többször csaláknak bizonyultak. A mi liberális lapjaink is hozták és komolyan vették őket.

Az egyházi áldás se ad semmiféle bűverőt. Nem gondoljuk azt sem, hogy az ilyen érem viselésével lenyiszterítjük Istent, hogy minden bajt távol tartson tőlünk. Az érem csak figyelmeztet, hogy ahhoz forduljunk, kinél egyedül van segedelem; a magyar talizmán jelmondata csak arra emlékeztet, hogy van nekünk Nagyasszonyunk, kinek első szent királyunk az országot fölajánlotta, ki azt eddig annyi viharban meg is védte és reménykedünk, hogy a mostani megpróbáltatásaiban is megvédi és diadalra vezeti. Ha a nem csupán viseljük ezt az érmet, hanem erkölcsileg megújulva méltóknak mutatkozunk Nagyasszonyunkhoz, ha a külsőhöz járul a belső tisztület, a keresztény érzés és élet, akkor remélhetjük, hogy „hazánk reménye” most se fog bennünket megszégyeníteni.

Ha ilyen érzülettel viselik a magyar talizmánt, ha a viseléssel egyesül a tiszta szívből fakadó imádság és lélekmegújulás, akkor bizodalommal lehet remélni, hogy az isteni segítség Nagyasszonyunk közbenjárására nem fog elmaradni, akkor egyesek és az egész nemzet fogja tapasztalni, hogy őseinknek igaza volt, mikor bizodalommal imádkozták és énekeltek:

„Nagyasszonyunk, hazánk reménye.” (P. J.)

A *Daily Mail*nak egy érdekes száma került Veszprémbe a napokban. A február 18-iki lapszámot küldötte meg egy külföldi ismerőse egyik itteni tisztnek, amely *papír-akciónak* minősíti a németek által e nagy inyeskedéssel hirdett blokádját. Egyben biztosítja a közönséget, hogy minden hajójarat akadálytalanul fent lesz tartva, anélkül, hogy valamiben is baj essék (Hát erre ugyan csak rácafoltak az azóta elmúlt napok) Érdekes, hogy a lap *kommentár nélkül* közli a német hivatalos jelentést a mazuri tavak körülü ütközetről és megállapítja a lap, hogy „hü szövetségesei” közül 50.000-et fogtak el a németek. (Éz febr 18-án volt) A kárpáti harcrol is ír. A magyar csapatok offenzív szelleméről emlékezik meg eléggé tárgyilagosan. De odébb arról beszél, hogy éhínség fenyegeti a magyar városokat s azt mondja, hogy Fiumbea egy kiló kenyér ára 3 K 45 fillér. Triestben pedig 400 asszony éhenhalt. Két érdekes térképet is közöl az egyik a francia, a másik az orosz harcterről való.

Felhívás a magyarországi lelkészekhez és tanítókhöz.

A honvédelmi minisztérium hadsegélyző hivatala az összes egyházi és iskolai hatóságokhoz megküldötte felhívást, melyben a földmivélségi miniszternek a gazdasági munkák végzésére és egyéb teendők ellátására vonatkozó rendelet végrehajtásához kér közreműködést. A rendeletet ismertették. Épen nagy horderejénél fogva itt adjuk a hozzácsatolt felhívást:

Azon titáni küzdelemben, amely ránk erőszakoltatt és amelyben az ország minden egyes rétege és minden tényezője egész erejével s elege nem méltányolható lelkesedéssel vesz részt, épp annyi kötelesség háramlik a harcvoanban küzdő hős katonáinkra, mint azokra, akik itthonmaradtak és kik nemcsak katonáink ellátásáról, hanem a megélhetés jövődjének biztosításáról is kénytelenek vagyunk gondoskodni.

Ellenségektől körülveve, a külvilággal való kereskedelemről elzárva, magunk vagyunk kénytelenek gondoskodni arról, hogy a mindennapi kenyér meglegyen most és meglegyen a jövőben is.

A munkát végző kezek legnagyobb részére jelenleg rendes foglalkozásról el van vonva, az ázó és kasza helyett ördöklő fegyver lett a szerszáma.

Pedig nemcsak fontos, hanem egyenesen a életfenntartás kérdése az, hogy az idej mezőgazdasági termés teljes egészében biztosítsassék. A munkáshányi következtében ez csakis összetartás, egymásnak kölcsönös segítése és jó előre való szervezkedés által lehetséges.

Ezen indoktól vezéreltetve, a földmivélségi miniszter úr a természetnek és az azt előkészítő tavaszi munkáknak biztosítása tárgyában rendeletet adott ki, s bizottságunkat felkérte, hogy ezen rendelet végrehajtásában segítségére legyünk.

Jól tudjuk, hogy minden rendelet, bármily helyes intencióktól van vezéreltetve, és bármily helyes intézkedéseket tartalmaz, csak akkor hozza meg a kívánt eredményt, ha annak végrehajtásában maga a nagyközönség is segítkezik.

Az ezen rendeletben lefektetett nagyfontosságú és nagy horderejű intézkedések is csak akkor fognak eredményre vezetni, ha annak intenciói a közönség köztudatába mennek át.

Hogy pedig ez megtörténhessen, szükséges, hogy azok, akik a néppel legsűrűbben és legközvetlenebbül foglalkoznak, és akiknek az ő felkületükre a legnagyobb befolyásuk van, járjanak elő jó példával és világosítsák fel a népet a reá váró feladatok fontosságáról.

Miért is azon kérelem fordulunk a magyarországi lelkészekhez és tanítókhöz, hogy a csatolt miniszteri rendeletben lefektetett elveket a befolyásuk alatt álló földmivélő lakosság között minél szélesebb mederben terjeszteni sziveskedjenek.

Különösen pedig figyelmeztessék a közönséget azon körülményre, hogy a mint az a rendeletben is foglaltatik, saját érdekében iparkodjon mindenki, a ki eddig is aratási munkára szokott volt elszegődni, minél előbb magának aratási munkát biztosítani és erre a szerződést megkötni, mert ellenesetben a hatóságnak jogában állván a közérő aratásra kirendelni, az, a ki nem szerződött előre, sokkal kedvezőtlenebb körülmények között lesz reákényseríthető. Ugyszintén nyomatékosan figyelmeztetendő a közönség azon körülményre is, hogy a törvény értelmében attól, a ki önhibáján dologtalanságra adja magát, attól a már megállapított államségély elvonható.

Bizva a magyar lelkesi és tanítói karnak közismert és annyiszor kimutatott hazafiaságában, bátran reméljük, hogy a közeljövőben kibocsátott ezen kérésünk meghallgatásra talál.

A magyar ker. szociális mozgalom 1914-ben.

Az Országos Keresztény Szociális Szövetség a magyarországi keresztény szociális mozgalom központja *Giesswein* Sándor prelátus-kanonok elnökségével gyűlést tartott, amelyen beszámoltak a mozgalom 1914. évi tevékenységéről.

Giesswein prelátus elnöki megnyitó beszéde után *Moravitz* Lajos főtitkár előterjesztette az évi jelentést. Az 1914. év a magyarországi keresztény szociális mozgalom történetében fordulópontot jelent. Tíz évi küzdelem végre meghozta a győlmölcsöt. Az 1913. év őszén tartott katolikus nagygyűlésen *Csernoch* János bibornok-hercegpri-

más a keresztény szociálizmust jelölte meg a társadalmi ellentétek kiegyenlítője, a szociális kérdés egyedüli megoldása gyanánt. E szótát nyomában a keresztény társadalom figyelemmel kísérte e mozgalmat, tanulmányozta az evangéliumból fakadó szociális tanításait s közreműködésével elősegítette a keresztény szellemű szociális munka megalapozását. Ez az érdeklődés és megértés meglátszik a mozgalom múlt évi eredményén. Egyesületeink száma 98. Új egyesület 1914-ben 5 alakult, több egyesület pedig ismét megkezdte működését.

Megalakult az egyetemi polgárok keresztény szociális köre is. Az egyesületek a községi életben mindenütt tevékeny részt vettek. A községi képviselőtestületi, iskolaszéki, megyebizottsági választás alkalmából Csorváson, Pécsent, Marosvásárhelyt, Udvardon, Újpesten stb. a keresztény szociális gondolat népszerűsítése végett Újpesten s több vidéki városban szociális kurzust rendezett; Budapesten a tél folyamán szociális esteket tartott szép sikerrel.

A háboru kitöréseig a központi vidéken 57 gyűlést rendezett, több gyűlést megtartását pedig a hatóság megtiltotta. A Katolikus Népszövetséggel karöltve a szövetség 1914. február 15-én közös nagygyűlést tartott, amelyen *Giesswein* Sándor, *Huszár* Károly és *Haller* István országgyűlési képviselők és *Koszoju* Imre ismertették a keresztény szociális eszméket. A mozgalom érdekében 5 kerületi titkár működik (Pécsent, Újpesten, Pápán, Pozsonyban és Zsolnán). A szövetség központi irodája az elmúlt évben jogvédő és biztosító irodát szervezett, amelynek nagy volt a forgalma. A Keresztény Szociális Földbérlet Bank igen jó feltételekkel sok kisemberek szerzett földbérletet. A szövetség különböző alkalmakkor munkáskérdésekben feliratot intézett a kormányhoz, amely mindig figyelembe vette a felhozott érveket. A szövetség kebelében 7 munkásszakszervezet működik 46 helyiközponttal. A szakszervezeti munkaközvetítőnél július végéig 1600 munkást kerestek és 1300-at közvetítettek.

A háboru kitörése természetesen megbénította e mozgalom tevékenységét is. Hívei nagy részt hadbavonultak, többen már megsebesültek, néhányan pedig elestek. Az egyesület legtöbbje tehetőségéig meren közreműködik a háboru jótékonyágában. A Budapesti—Köbányai egyesület hadikórházat is létesített, amelyben állandóan 33 sebesültt ápoltak. A bibornok-hercegprímás nem rég látogatta meg ezt a kórházat.

A jelentést tudomásul vették s azután több folyó ügyet intéztek el.

H I R E K.

Tavaszi megyegyűlés. Veszprémvármegye közönsége március 8-án tartja tavaszi rendezését. A megyegyűlés tárgysorozatán 74 pontot találunk; mindenesetre bőséges anyag. Már helyi vonatkozásánál fogva is legnagyobb érdekűre tart számot a negyedik pont, mely a nyugdíjazás folytatás irésedésbe jött alispáni és enyngi főszolgabírói, valamint az ezek betöltése következtében irésedésbe jövő egyéb állások betöltéséről szól, választás útján. A tárgysorozat nagy részét természetesen tárgyaló közönségi vonatkozású dolgok töltik ki. Mindazáltal találunk a háboruval kapcsolatos országos érdeklő témákat is. Ilyenek: Abauj-Tornavármegye közönsége a magy. nemzet önálló államiságának, önálló nemzeti és állami létének tovább fejlesztése érdekében a m. kir. kormányhoz intézett feliratát hasonló szellemű felirattal leendő pártolást végett megküldi. Budapest székesfőváros közönségének átirata a török Vörös-félföld céljaira adományok felajánlása tárgyában. Kassa szab. kir. város tanácsa a hadbavonultakat érintő egyes adóügyi kérdések kormányhatósági szabályozása végett a m. kir. pénzügyminiszterhez intézett feliratot hasonló szellemű felirattal leendő pártolást végett megküldi. Pancsova th. város törvényhatósági bizottsága az ország hu. és lész készletének megfelelő felügyelet alá helyezése tárgyában a m. kir. kormányhoz intézett feliratát hasonló szellemű felirattal leendő pártolást végett megküldi. Nagyobb fontosságú ügyekről szólnak: A vármegye központi választmányának újból való megalakítása. Az 1915. évre alakuló és jövedelem adó megállapítására illetékes adófelszámoló bizottságnak választás alá eső 3 rendes és 3 póttagjának megválasztása.

Adományok. A Veszprém városi nyilvános jellegű kórházban ápolt, sebesült és beteg katonák részére a következő adományok folytak be: Szatmári

Béla 8 drb férfiing, dr. Benkő Károlyné 9 drb ápolási ing, Stoll Ferenc főhadnagy tea és könyvek. A nemesszivi adakozóknak ezuton is hálás köszönetét fejezi ki a kórház igazgatója.

Megerősítés. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter febr. 4-én kelt 9844. számú rendeletével Gróff József veszprémi iparostanonciskolai igazgatótanítót mindkét állásában megerősítette.

Köszönet. Dr. Óvári Ferenc orsz. képviselő ur 25 K-t, a „Veszprémi Hitelszövetkezet” pedig 20 K-t küldött a veszprémi kath. főgimnázium céljaira: Az adományokért hálás köszönetet mond a *gimnázium igazgatója*.

Még csak bimbó volt. Szépen, hajnalpirosan felső bimbó volt a kis *Sanyika*, négy és fél gondatlan, napsugaras tavaszi ével. Öröme szülőinek, *Strausz* Sándor törvényszéki bíróéknak, nagyszülőinek s a két kisebb, drága testvérekének. A felénk siető tavasz néhány aranyos napot küldött, hogy örüljünk az ibolyanyilásnak, virágfakadásnak. S ime, a télnek, a hideg, könyörtelen, halálos tének talán utolsó szárnyuhanása belopódzott a derűs kacajtól hangos gyermekszobába s elhervasztotta az erősebbik rózsaszálat. Csütörtökön helyezték el a hideg sirboltba s a fehér koporsóra boruló virágok mellett virrasztónak, becézzen általánok ott maradt a sirva gyászoló család-nak emlékező szeretete.

Háborus-estély. A Veszprémi Szinpartoló Egyesület a hadbavonult, elhalt veszprémiéket özvegyei és árvái alapja javára háborus-estélyt tart 1915 március 7-én. — Műsor: 1. Magyar király induló, Huber Károlytól. Előadja a Veszprémi Dalegyesület férfikara. 2. Prölóg. Irta: Bertalan László, szavalja: Kanczler János, az Anyos-önképzőkör elnöke. 3. Beethoven-hangverseny. Hegedűn játsza: Kresz Géza hegedűművész. 4. Schubert: Ave Maria. Tosti: Mio... Wagner: Csarnok-Ária. Liszt: Loreley. Énekl: Liszt B. Mária hangverseny-énekesnő. 5. Népdalegyveleg: Szövege: Mózner Ferentől, zenéjét férfikarra szerze: Gaál Sándor. Énekl: a Veszprémi Dalegyesület férfikara. 6. Goldmarck: Ária. Dvorack: Humoreszk. Paganini: Caprice. Hegedűn játsza: Kresz Géza hegedűművész. 7. Puccini: Tosca-Ária. Schubert: Kiváncsi. Ekker-Ária. Tavasz dal. Énekl: Liszt B. Mária hangverseny-énekesnő. 8. Kreisler: Caprice Viennois. Bachus-Joachim: Magyar táncok. Sarasate: Cigány-dalok. Hegedűn játsza: Kresz Géza hegedűművész. 9. Versek. Irta és előadja: dr. Szász Károly író, a Kisfaludy-Társaság tagja. 10. Rákóczi-induló. Átirák: Fáy és Hackl. Előadja: a Veszprémi Dalegyesület férfikara. A zongorakiséretet ellátják: Tarnay Alajos zeneszerző, zongoraművész és dr. János József. Karnagy: Gaál Sándor énektanár. Kezdetre este 8 órakor. Helyárak: Ülőhely 3 kor. Állóhely 2 kor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak. Jégyek Pósa Endre üzletében kaphatók.

Drága a piacunk. Irigykedve olvastuk, hogy a győri piacon hatóságilag megállapított ára van az élelmicikkeknek. Ott történt meg az a dolog is, hogy egy spekulánst, aki a babot rendőri tiltalom ellenére a piacon összevásárolta a közönség elől, rendőri eljárás alá vonták. Kaposvárott a rendőrkapitány február 28-ikára értekezletre hívta össze a kereskedők egyesületét, a megyei gazdasági egyesületet s a gazdasági felügyelőt az élelmicikkek maximális árának megállapítása végett. Ezt írta nekünk egyik olvasónk s kérdezte, miért nem tesznek Veszprémben is ilyenfajta intézkedést a szertelen piaci árak ellen. A csarnokban 24 fillérért csarnoktulajdonos s a piacon 36—40 fillérért is alig akarják odaadni. Lehetetlen ezt továbbra is eltűrni. Kérdést tettünk illetékes helyen s megírhajtuk, hogy az intézkedés folyamatban van. A polgármester már régebben felhívta a rendőrkapitányt, hogy az ármegeállapítást terjessze be a tanácshoz. A tanács azt jóváhagyja s kimondja, hogy az annál magasabb árakat *aránytalanul* magasabbnak véleményezi s aki ily árért árusít, az büntethető lesz. Ezen az alapon a hatóság megállapíthatja a maximális árakat. Reméljük, hogy a tanács a rendőrkapitány betérjesztése alapján már a legközelebbi jövőben intézkedhet s a mi piacunkat is mentesíthetjük az áruzsorától. Igazán itt van az ideje. A jogosulatlan gazdagodásnak, a kapzsiságnak utját kell vágni!

Köszönet. Kovács Gábor nemesvámosi földbirtokos a főgimnáziumban elhelyezett beteg honvéd legénység részére 20 liter tejet küldött. Adományáért a lábadozó osztag parancsnoksága ezuton is hálás köszönetét fejezi ki.

— **Elvi határozat.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter adott esetből kifolyólag a veszprémi megyei közigazgatási bizottsághoz rendeletet intézett, mely fontos elvi jelentőségű határozatot tartalmaz. E szerint a népfelkelő szolgálatot teljesítő, de még sorozásköteles sorban nem levő tanítók fizetés természetével bíró illetményüknek csupán 800 koronát meghaladó részére tarthatnak igényt.

— **Az enyingi főbíróválasztás.** Mult számunkban hírül adtuk, hogy a zirci kerület *Körmendy Béla* járási szolgabíróját jelölte az enyingi főbírói állásra. Ma 36 aláírással ellátott ajánló felhívást kaptunk. 36 pápai polgár szintén *Körmendy* jelöltségét támogatja. A következőkkel okadatozják eljárásukat: *Körmendy Béla*, zirci szolgabíró 20 esztendő közgazgatási multra tekinthet vissza. Ez idő alatt két nagy járásnak ügyeit intézte, mint szolgabíró s több időn át a zirci fősolgabíró is helyettesítette, ugy a járás közönségének, mint feljebbvalóinak is teljes meglegedésére. Sérelmesnek találók, ha egyébként érdemes, de ily hosszú szolgálati idővel nem rendelkező fiatalabb pályázó kedvéért elűttenék az előléptetéstől az, aki hivatali működésével a legteljesebb mértékben rászolgált az előléptetésre s akit vármegyénkben, éppen a fősolgabírói állások terén uralkodott viszonyok, eddig akadályoztak abban, hogy a megérdemelt előléptetésben részesüljön. A vármegye közönségének feladata addig is, míg a közigazgatás államosításával ez a kérdés minden nehézség nélkül megoldódik, a jogosság és méltányosság elveit érvényesíteni az egyes állások betöltésénél, s kétségtelen, hogy a tisztviselői munka megbecsülése csak abban nyilvánulhat meg, ha a vármegye közönsége az arra minden tekintetben érdemes korosabb tisztviselőt részesíti előléptetésben akkor, amikor arra alkalma nyílik.

— **Megnyílik a temetőhegyi kisdudóv.** A Szt. István-utcai kisdudóv március 1-én megnyílik. *Stermeczky Józsefné* övönő lakásának legnagyobb szobáját engedte át helyiségül, mert a kisdudóv terméit a katonaság foglalta el. A tavaszi munka megkezdésével az ovoda egyúttal napközi otthon is lesz ezzel igen nagy szükségét pótol. A kicsinyek reggel 6 órától estig ott időzhetnek, de helyszűke miatt csak azoknak a hadba-vonultaknak gyermekei, akiknek felesége, illetve amelyek gyermeknek anyja napközben munkával lesz elfoglalva.

— **Hősi halál.** *Muics Károly*, a cs. és kir. 13. árász zászlóalj századosa, a becület mezején kiállott súlyos hadiféradalmak közben szerzett betegsége következtében Bécsben, folyó hó 20-án, életének 31-ik évében meghalt. A megboldogult földi maradványait a bécsi központi temető kápolnájában beszentelve, Bécs város által a hősök részére adományozott díszsírhelyen, folyó hó 22-én, katonai pompával tették örök nyugalomra. A megboldogult hősből *Muics Tivadar* m. kir. honvéd százados, a m. kir. veszprémi 31. népfelkelő parancsnokság vezetője fivérével gyászolja.

— **Köszönet.** A „Veszprémi Hitelszövetkezet” 1915 február 14-én tartott évi közgyűlése alkalmából a ker. munkásegyletűl építőmunkások szakosztálya nyugdíjalpára husz koronát adományozott. E kégyes adományért a nyilvánosság előtt is köszönetet mond a ker. munkásegylet elnöksége.

— **Felmentett tanárok.** A kultuszminiszter *Sruhác János* és *Ketting Ferenc* balatonfüredi polgári iskolai tanárokat a népfelkelő fegyveres szolgálat alól felmentette.

— **Szép élet, gyöngy élet!** Hopp! hát jöjjön katonának ilyent ki szeret! A háboru hetedik hónapjában is felragyog még a derek magyarok régi harcias, nótás katonakéde... Ámbár sok-sok családnak kéretlen kenere most a busulás, sózva hulló könnyekkel, betakarva sirató fájdalommal... mégis, tudja Isten, miért, de olyan jól esik a kedvesen helyke, legényes helytállást végig nézni. Jól esik látnunk, hogy a szomorúság felhőjén átör a katonakéde vidám, kacagó hangulata s bokrétás örömmel tünteti fel a hazáért, mindannyiunkért teljesített nagy és szép kötelezettségeket... Ilyen szép élet, gyöngy élet van az enyingi 3-as honvédtüzérek hadiönkéntesei között. Soha jobb, soha jobb nem lehet! Különösen pedig azóta, amióta a veszprémi uri fiatalok egyrésze a második népfelkelő csoportból bevonult. Nagyobb részüik fiskális, akik enyingi ügyfelekkel nem igen dolgoztak s talán ezért fogadták őket az ottan való intelligencia szívvelyes szeretettel. Hogy jól érzik magukat a 3-as tüzérek között, bizonyítja a csorduló jókedv, mely a poéta fiskalist, dr. *Schreiner*

Károlyt az alábbi hangulatos sorok szerzésére s dalolására hangofta:

AZ ENYINGI HOSSZU UTCA . . .

Dallam: A vonatnak sok ablaka be fényes . . .

Az enyingi hosszú utca de széles,
Kilenc után ottan jární veszélyes.
Akkor már csak cibil járhat:
Ott korzózák az őrjárat
Fel-alá.

A csizmámat fagygy-zsírral kenetem,
Megnézhetik a „tagozott menet”-em.
A bakancsom olyat dobban,
Mint mikor a gránát robban, —
Még se jó.

Gazdag gerő a Csekonics, Csekonics,
Hej de a mi ütegnünknek Iova nincs.
Letörök az ember lába,
Nem ugrathat be vágatba
A tüzér.

Hadi önkéntesek vonának, ha igaz,
Jobb volna, ha nem is szólnánk... ez igaz!
De beszél a sok fiskális
Még hogyha „vigyázz”-ban áll is:
Ez a baj!

Néhány versszakot elhagytunk. Csúpan azért, hogy kiváncsiságot keltsünk a fiatalokban. S ha majd a kiváncsiság erősödik, elrándulnak Enyingre s a jó pajtások vidám körében megismerik a teljes szöveget s a vidám, szép, katonai gyöngy-életet!

— **Közgyűlés.** A Veszprémvárosi Temetkezési Egylet 1915. évi rendes közgyűlését folyó évi február hó 28-án délután 2 órakor tartja meg hivatalos helyiségében, (Veszprémi Hitelszövetkezet házában) amelyre az egyesületnek tagjait meghívja az elnökség.

— **Államsegély.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter az irtalmos növérek veszprémi polgári leányiskolájában tanító *Grosch Margit* tanítónőnek 800 korona fizetési állami segélyt utalt ki.

— **Kültetéses tífusz.** Egyik veszprémi ipárosnak felesége katonafiát látogatta meg szerbiai részen. Rossz vendéget hozott vissza magával: kültetéses tífuszt. A betegség beismerése után egy rendőrkapitány, mint a városi tisztí orvos megtették a tovatérjedést gátozó intézkedést. A beteget a járványkorházba szállították, lakását fertőtlenítették s rendőr hiányában 21-napig katonai őrséggel őrzetik. Az első őrséget maga dr. *Török Gyula* rendőrkapitány vezette a házhoz. Ily pontos intézkedések után tehát aggodalomra nincsen ok.

— **Halálozás.** *Takács Szilveszter* lapszerkesztő és nyomdaatulajdonos f. évi február hó 20-án, életének 58-ik évében elhunyt.

— **Személyi pótlék.** A kultuszminiszter *Csutorás Lajos* zselicszentpáli kath. tanítónak az 1893. év előtt eltöltött szolgálatának jutalmazására 600 kor. személyi pótlékot adományozott.

— **Földbírtokosaink** figyelmébe ajánljuk dr. *Keleti* és *Murányi* cegnek mai hirdetését, mely a tavaszi vetés és az idej aratás érdekében fontossággal bír.

— **Fokszabadiak a világháboruban.** Ez a kis népes község ugyancsak kivieszi részét a világháborúból, amennyiben ha a március 15-re berendelt népfelkelő csoport is bevonul, számuk meghaladja a másfélszázat a bevonult harcosoknak. Van a községből a balkáni haderőnél, a nyugati francia harctéren, Orosz-Lengyelországban, Przemysl-ben, a kárpáti szorosoknál. Már többeken megsebesültek s a harctérre vissza is mentek, hősihalat haltak nyolcan. Két család van, kinek négy-négy fia van a harctéren s mindenik családnál kettő hősihalat halt. Az eltűntek száma négy.

— **A polgármester hirdetményei.** I. Mindazok, akiknek tizenkét évi hádjíj fizetési kötelezettsége még le nem telt és a népfelkelési bemutatkozó szemlén történt utóállításuk alkalmával be nem soroztattak — hadmentességi díjjal megrovásuk céljából március 20-ig a városi adóhivatalnál bejelentést kötelesek adni. Közveteszi azt is, hogy az 1915. évre készített ebadó kivetés a városi adóhivatalban a mai naptól 8 napi közszemlére van kitéve.

II. Közönségre teszi, hogy a Barát-erdőn és Alsóerdőn termelt ágfát folyó évi március 2-től kezdődőleg addig, amíg a készlet tart, a helyszínen naponként délelőtt 10 órától délután 1 óráig nyilvános árveresen készpénzfizetés mellett eladják.

Kikiáltási ár a kiküldöttek által megállapított becsár. Vevő köteles folyó évi március hó 15-éig a megvetett ágfát elszállítani. Ha ezt nem teszi, a város a fával szabadon rendelkezik.

III. Közveteszi, hogy az iparhatósági megbírózattak megbízása lejárván, azok újraúlasztásának határidejéül folyó évi február hó 28-ának délelőtti 10 óráig tűzte ki. Hely: a polgármesteri hivatal. Ezen alkalommal a városi tanács mellé 20, a veszprémi járás fősolgabírája mellé szintén 20 megbízottat választanak.

IV. Közveteszi, hogy a katonai kincstár zab ellenében ugyanannyi korpát ad. Az ajánlatokat a legközelebbi katonai élelmezési raktárhoz (Pozsony, Komárom, Sopron, Szombathely, Győr) kell intézni, ahol a cserét a rendelkezésre álló korpakészlethez képest teljesítik.

V. Közveteszi, hogy a nagyváradai kirendelés körzetében nagy számmal jelentkezők elszögödni hajlandó mezőgazdasági munkások (férfi és nő egyvesen), kik hónapos vagy éves cselédnek esetleg más vidékre is hajlandók elszögödni. Kinek ilyen munkásra szüksége van, jelentse azt a hivatalos órák alatt a polgármesteri hivatalban. A bejelentésben meg kell említeni, hogy hány férfi és nő munkásra van szükség, továbbá, hogy azokat a munkaadókat minő munkára és minő feltételek mellett és mennyi időre volnának hajlandók alkalmazni, végül, hogy azok melyik vasuti állomásig lennének szállítandók.

— **Fenyők, diszcserejk és sorfák** (korai, fűrtős és zöld juhar, hárs, szil, kőrös, akác és berkenye) két méter magasságu koronában neveve, parkozáshoz a legalkalmasabbak, jutányos áron kaphatók, a „Veszprémi Szépitő Egyesület” falkolájából. Érdeklődni lehet ez iránt Veszprémben *Hangay Géza* főerdőtanácsosnál.

— **A Dunagőzhajózási Társaság hajójárai.** A Dunagőzhajózási Társaság a tavaszi idő beálltával újra meghindítja hajójárait. Az áru felvétel folyó évi március hó 1-én a Dunán Regensburgtól Titelig fekvő, valamint a Tiszában, Drávában, a Béga- és Ferenc-csatornában lévő állomásokra és állomásokon megkezdődik. A Tiszatorlakotól Sulinaig terjedő vonalon, valamint a Szavában a hajózás további intézkedésig szünetel.

A háboru krónikája.

Február 21. Az oroszok nagy erőfeszítéssel próbálják meg elvesztett pozícióik visszaszerzését. Tarnóvtól délre többször is véresen visszavertük az ellenség ellentámadásait. Nadvornától északra nem tudott helyt állani az orosz és lovasságnak Sztaniszlau irányában üldözte. A kárpáti arcvonalon mindenütt harcok. Szövetségünk Kolnotól délkeletre visszaverte az ellenséget.

A franciák helyenként nagy erővel próbálják meg a német vonal áttörését. Itt-ott pillanatnyi sikert érnek el, de a legtöbb helyen súlyos veszteséggel visszaverik őket. A Vogézekben a németek két kilométer szélességben elfoglalták a franciák egyik főhadállását.

Február 22. Az oroszokkal tegnap, a hivatalos jelentés szerint, csak a kárpáti arcvonalon folyt hevesebb harc. Dukla és Viszkov között ismét több orosz támadást vertünk vissza. Az ellenséget súlyos veszteség érte. 750 orosz elfogtunk. Szövetségünk sikerrel tovább folytatja harcát.

Yperntől délkeletre a Champagneban és a Vogézekben ismét sikerrel harcoltak a németek. Champagneban súlyos veszteség érte a támadni próbáló franciákat. A Vogézekben a németek több helységet és magaslatot foglaltak el/ Nieuportnál elsüllyedt egy ellenséges aknavető hajó.

Február 23. Az oroszokkal való nagy harc folytonos sikeréről adnak hírt a mai hivatalos jelentések. A Kárpátokban január végétől mostanáig 64 tisztet és 40.806 főnyi legénységet fogunk el. A szákmány 34 géppuska és 9 ágyú. A mazuri csata egész szákmánya több mint 100.000 fogoly, 150-nél több ágyú, nagyszámu géppuska és rengeteg más hadianyag. A 10-ik orosz hadsereg teljesen megsemmisült. A Kárpátokban tegnap is súlyos veszteség érte a visszavert oroszokat. A Dnyesztertől délre tegnap visszavertünk egy erős ellenséges csoportot. 2000 orosz elfogtunk, 4 ágyút és sok hadianyagot zsákmányoltunk.

A német-francia harctéren állandó a németek sikere és a franciák kudarca. Yperntől keletre és a Vogézekben újra területet nyertek. Verduntól északra kudarccal végződött minden francia tá-

madás. A Champagneban rendkívül nagy és véres veszteség érte a franciákat.

Február 24. Az oroszokkal szemben sikerrel harcolunk. A kárpáti vonalon a támadó oroszokat újabb veszteség érte. Minden támadásuk a „szokott módon” összeüszödött. A Dnyesztertől délre horvát csapatok nagy sikerrel harcolva, tért hódítottak. Szövetségesünk ágyuzsákmánya 300-ra emelkedett. A német csapatok mindenütt visszaverik az oroszokat.

A német-francia harctéren a franciák nem boidogulnak a támadással. A Champagneban tegnap ismét támadtak, de támadásukat tönkretette a németek tüzelése. A Vogézekben rohammal elfoglaltak a németek egy nyeregmagaslatot. Támadás repülőgépről Calais vára ellen.

Február 25. A nagy orosz seregekkel sikerrel szállnak szemben derék csapataink. A legfelső Szan mellett elfoglaltak egy magaslatot. A volói nyeregűlészakra visszavertek katonáink az oroszok makacs támadását. Az ellenséget súlyos veszteség érte. A Dnyesztertől délre növekszik a harc mérete és kiterjedése. Szövetségesünk több helyen visszaverte az oroszok támadását.

A német-francia harctéren tegnap a Champagneban vallott kudarcot egy nagy erejű francia támadás. A támadókat, akiket a németek visszavertek, igen súlyos veszteség érte. A Vogézekben ismét előbbre jutottak a németek. Hir a tizenhét éves francia fiúk katonai kiképzéséről.

Február 26. A kétségbeesetten védekező orosz seregeket sikerrel támadjuk. Nyugat-Galicában, Gribovtól keletre éragadtunk az oroszoktól néhány támaszpontot. 560 oroszot elfogtunk és 6 géppuskát zsákmányoltunk. A Dnyesztertől délre csapataink támadása sikeresen halad előre. Itt két nap alatt 10 tisztet és 3338 főnyi legénységet fogtunk el. Szövetségesünk elfoglalta Prasznic várát. Több mint 10.000 fogoly, 20 ágyú és sok értékes hadiszer jutott a kezébe. A Visztulától délre a legutóbbi napokban 5000 oroszot fogtak el a németek.

A Pyreneusok körül.

— Irta: Zsigmond János. —

14

Hagyjuk el egy kissé a tengerpartot és menjünk heljebb a szárazföldre, ahol szintén találunk olyan helyekre, melyekkel foglalkoznunk érdemes.

Avignon.

Marseille-től északra haladva már messziről szemünkbe tűnik a Rhone partján Avignon, a pápák egykori székhelye.

A középkori költők dalától visszhangzó Dél-Franciaországban, a bájos hegyes-völgyes Provenceban utazgatva fölújulnak emlékeztünkben a mai európai nepek első költői, a trubadurok. Nemesoda, ha ez a bájos vidék költőket adott a világnak; a trubadurok közül Petrarka emléke is ide fűződik, sőt a mi Kistaludy Sándorunkban is a Provence bájai siettetik talán első sorban kifejlődni a szunyadó költői tehetséget. Ma is megszűli a Provence a maga költőit. A régi provenszáli költők utódai gyanánt szerepel az új-provenszáli költői iskola az ő sajátos nyelvével, a középkori Langue d'oc egyenes leszármazottjával.

Azt hiszem, Franciaországnak nincs is ennél szebb része. Bővelkedik mindazon természeti szépségekben, miket egy nem-zordon hegyvidék nyújthat. Költők hazája volt a Provence a multban, a részben most is és marad is mindaddig, míg az itt lakó román fajú népesség odáig nem jut az elcsenevészedés terén, hogy semmi szép iránt, még a természet szépségei iránt sem lesz érzéke.

Ennek a bájos környezetnek egyik középpontja Avignon, a középkori pápáknak 1309—1377. székhelye.

Most, mikor az egyháznak új feje van, mikor a háború mellett a pápasággal és az egyház új fejével is ráer a világ egy kissé foglalkozni, megérdemli Avignon, hogy pár percig vele is foglalkozzunk.

Avignonnól keveset tudna a világ, ha nem jutott volna neki osztályrészül az a szerencse, hogy 70 éven át pápai székhely legyen. Virágzása kora is arra az időre esik: kétszer annyi lakosa volt a pápai Avignonnak, mint a mainak. A pápaság távollétében Róma lehanyagott, szép terein és utcáin fű nőtt, jelezve, hogy ott kihalt minden mozgalmas élet. Helyette Avignon emelkedett egy időre, mignem a pápai székhely visszatérével az örökvárosba Avignon sorsa is meg volt pecsételve.

Hogy a pápaság Avignonba költözött és vele megkezdődött az egyház „babiloni fogsága”, azt Szép Fülöp francia királynak tulajdoníthatjuk, aki a pápaságban rejlő nagy erkölcsi erőt önző politikai céljaira akarván fölhasználni, megválasztatta pápává a francia V. Kelemen, aki sietett a király óhajának megfelelően székhelyét Avignonba átnenni. Magától értetődik, hogy nemcsak a pápaságnak, hanem az egész egyháznak nagy kárára volt ez a „babiloni fogság.” A pápaság francia politikai érdekek szolgálatában állott s így függetlenségét elvesztette, ami tekintélyének kimondhatatlan kárára volt. Érthető, hogy a pápaságnak Rómába való visszaköltözése után a római lakosság és általában az olaszok azon voltak, hogy ezentul kizárólag olasz nemzetiségű választassék pápává, aki így mintegy biztosítékot nyújt arra, hogy nem teszi át székhelyét Rómából.

Avignonban laktak V. Kelemen után a pápák a következő sorrendben: XXII. János, XII. Benedek, VI. Kelemen, VI. Ince, V. Orbán és VI. Kelemen unokaöccse XI. Gergely. Ez utóbbi visszament Rómába, ugyszólván meghalni, mert 1377-ben átköltözött és már a következő évben meghalt.

XI. Gergely visszaköltözésével még nem tűnt le végleg Avignonnak, mint pápai székhelynek a csillaga. Az egyházzakadás idejében ugyanis, mikor az egyháznak egyidőben két, sőt több pápája is volt, az ellenpápák közül VII. Kelemen és XIII. Benedek itt székelték. Ez volt Avignonnak, mint pápai székhelynek utolsó szereplése. A város és vidéke, főleg a körülötte fekvő Venaissin grófság, melyet VI. Kelemen a nápolyi Johannától, mint a Provensz örökösnejétől megvett, megmaradt, a pápák birtokában. Ezt a területet a pápák legátusai, majd vice-legátusai utján kormányozták egészen 1791-ig, amikor is a kitört francia nagyforradalom Franciaországba kebelezte azt.

Ezzel megszűnt Avignon-nak a pápasággal való kapcsolata. Ma már csak emlékei, vannak meg az egykori pápai tartózkodásnak, maga a város egy harmadrendű kis francia városka lett. A város felé közelítve már messziről fölűnik a magas sziklára épített komor, tornyokkal ellátott épülettömb, a pápák egykori lakóhelye. Uralja ma is a várost és az egész vidéket, mintha csak ma is benne laktának egykori urai, a hatalmas pápák, akik az egyház s felekezetre még nem osztolt keresztény világnak oly nagyhatalmu erkölcsi fejei voltak. Mindegyik avignoni pápa épített hozzá valamit s így létrejött ez a hatalmas épülettömb, mely még ma is sokat megörzött régi középkori jellegéből. Tornyai közül 6 ma is megvan, mintha dacolni akarnának az idő mindent megörölő hatalmával és erejével.

A franciák nem valami nagy beesben tartották a multnak ezt a kegyeletet érdemlő emléket, amennyi-

ben a legújabb idők kaszárnyáinak használták. Ujabbban mégis belátták, hogy más célra is lehet azt használni és berendezték muzeumnak, ami méltóbb is ehhez a régi fényes multtal dicsekvő középkori épülethez.

IRODALOM.

* **Magyar Kultúra.** Társadalmi és tudományos szemle. (Megjelen havonként kétszer: 5-én és 20-án. Evi ára 12 korona. Budapest, VIII., Horánszky-u. 20. sz.) — Legújabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal: Tanulmányok: A háború parainézise. I. Dr. Márki Sándor. — A magyar ciszterci rend jubileumi éve. II. Dr. Pogány Frigyes. — A ruthén-kérdés. Dr. Hadzsega Gyula. Tárca: Levelek a harcterről. Pajzs és kard: Levélsekény 41. A pápi nötlenség és a háború. bb. Szemlék és kritikák: Kónyvek. Hajos József. A természetben Isten nyomain. Hudyma Emil. — Hitvédelmi közlemények. Fordította Dr. Kuncz Ferenc. Dr. Várkonyi Fidé. — Williamson C. N. és A. M. Az erdők fia. -k. — A műpiac újdonsága. Velics László S. J. — Színház. Z. Napló: A Pesti Hírlap karácsonya. Tamás Viktor. — A galíciai vidékek. B. K. — Ady Lajos ur. r.

* **A Társaság.** Szenzációs érdekességű cikket közöl Bobay István hetilapjának legújabb száma Janik László cs. és kir. 13. ezredbeli huszárfőhadnagy tollából. A hős huszártiszt, aki a limanovai bravuros küzdelem után orosz fogságba esett, fogságából való szabadulásának viszontagságos történetét színtel el annyi közvetlenséggel, oly vonzóan, hogy szinte létepről-lépesről kísérjük a sivar orosz hőmezőkről a Kárpátok tövéig. A terjedelmes közlemény folytatását A Társaság legközelebbi számában hozza. A szövegveszben találjuk még Vertesy Gyula kedves háborus novelláját, Pasztor József egészséges humoru apróságát, továbbá Megyery Ella és Wlassics Tibor egy-egy szép költeményét. Több kisebb aktuális cikk és könyvszemle egészítik ki a rendkívül érdekes szám tartalmát. Illusztrációban ezúttal is gazdag A Társaság: a címlapot a legújabb magyar herceg: Batthyány Lajos dr. arcképe díszíti. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 K, félévre 10 K, negyedévre 5 K. Mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal: Budapest, Ritz-szálló.

* **A „Vasárnapi Ujság”** február 28-iki száma leginkább a kárpáti harcokról közöl érdekes képeket: Bukovina visszafoglalásról, a Dukla körüli csaták színhelyeiről. A galíciai harcterről igen érdekesek a 2. tiroli vadászrezd zászlószenteléséről szóló képek. A zászlót a király adta az ezrednek. Szépirodalmi olvasmányok: Szemere György regénye, cikk tüzérségünkről, az irodalmi újdonságokról, Strug András rendkívül érdekes lengyel regénye, mely az 1905-ik lengyel forradalomról rajzol nagyszabású képet. Egyéb közlemények: a német tengerészet vezéreinek képei, a háború napjai s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték. — A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre 5 kor., a „Világ-krónika”-val együtt 6 kor. — Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

Országos érdekek

hogy az idejé fényesen sikerüljön, kötelessége tehát minden földbirtokosnak a tavaszi vetést idejekorán kártevészek ellen megvédeni. A vetőmagnak ellenségei a varjúk, egerek, hangyák és az üszög, melyek ellen biztos védelmet nyújt a kitiñő

CORBIN

csávázó-szer, mely 8 év óta bevált, miként azt tudományos intézetek, valamint gyakorlati gazdák alapos kísérletei hitelesen bizonyítják. A Corbin nem befolyásolja a vetőmag csirázó képességét! Buza, rozs, árpa, zab, kukorica, répa, kender konyhavetemény stb. magjainál alkalmazható egyaránt kitiñő eredménnyel. **A jelenleg drága kétkéssel való csávázás, mely csak üszög ellen véd, teljesen elmaradhat.**

Megrendelések idejekorán lehetőleg azonnal eszközözlendők, mert a vasuti szállítási számos vonalon akadályos jár.

Rögtön küldünk árajánlatot, (igen egyszerű) használati utasítást és bizonyítvány-másolatokat érdeklődőknek.

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára Ujpesten.
Főelárusító: OSWALD ISTVÁN SIÓFOK.

Anyakönyvi kivonat.

— 1915. február 17-től 23-ig. —

Születés.

Sebestyén János gépészkövác és Kolontári Vilma leánya halvaszületett. — Szabados Lajos államvasuti raktármunkás és Kovács Karolin leánya Erzsébet ág. h. ev. — Tamásovics András asztalossegéd és Recsnyi Ilona leánya Ilona Erzsébet r. kath. — Lódor Mária háziasszony leánya Margit r. kath. — Szlotta Ilona háziasszony fia István János r. kath. — Szloboda Sándor lakatossegéd és Németh Mária leánya Margit r. kath. — Németh Sándor nádazó és Répási Mária fia István ref. — Molnár József cipészsegéd és Lukacsics Erzsébet fia József r. kath. — Rózsa János posta- és távirászdolga és Möröcz Eszter leánya Margit Sarolta r. kath. — Varga Agnes háziasszony fia Ferenc r. kath. — Bíró Pál m. kir. csendőrorvezető és Török Katalin leánya Terézia r. kath. — Sári Terézia háziasszony fia István r. kath. — Kovács János napszámos és Pap Zsófia fia János r. kath. — Bregocs Károly püspöki kormányzósági háziasszony és Csász Terézia fia Gyula r. kath. — Szabó József vajgyármunkás és Vesztergom Mária leánya Ilona r. kath.

Halálozás.

Németh István 2 napos ref. — Schmid József 18 hónapos r. kath. — Takács Szilveszter lapszerkesztő 58 éves r. kath. — Seffer Imre kőművessegéd 77 éves r. kath. — Szabados Erzsébet 12 napos ág. h. ev. — Strausz Sándor r. kath. — Tóth Irén Magdolna 12 napos r. kath.

Házasság.

Herczeg László borbélysegéd r. kath. és Oszwald Sarolta r. kath.

Fogászati műterem

Veszprém, Rakóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Inter-urbán.

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterem.
Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés,
műfogak, fogsorok.

A szájpaddlás nélküli műfogak
speciális készítője.

Számítatlan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Meghívó.

A „Veszprémi Szikvizgyár Részvénytársaság”
XXI. évi rendes közgyűlését

a saját helyiségében 1915. évi március hó 14-én délelőtt 10 órakor tartja meg, melyre az igen tisztelt részvényeseket ezennel meghívja azzal, hogy az igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentések, az évi mérleg, nyereség- és veszteség-számla, jövő évi költségelőirányzat a Veszprémi Szikvizgyár Részvénytársaság hivatalos helyiségében, a gyárban, a közgyűlést megelőzőleg 14 naptól fogva megtekinthetők délelőtt 9—12 óráig és délután 2—5 óráig.

A KÖZGYŰLÉS TÁRGYAI:

1. Jegyzőkönyvvezető és jegyzőkönyvhiteljesítő választása.
2. Az igazgatósági évi jelentés és javaslatok, valamint a felügyelő-bizottság jelentésének tárgyalása.
3. A számadások megvizsgálása, az évi mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozás, az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak a felelősség alól való felmentvény megadása és az igazgatóság fizetésének bejelentése.
4. Az évi költségvetés megállapítása.
5. Az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok választása.
6. Esetleges indítványok tárgyalása.

Az igazgatóság.

A Veszprémi Szikvizgyár Részvénytársaság zárszámadása 1914. dec. 31-én.

Tartozik.	Mérleg-számla.		Követel.	
	K	f.	K	f.
1. Gép-számlának	1315	60	1. Részvénytőke	30000
2. Nickelési felszerelés	327	70	2. Előre felvett lakbér	170
3. Fogat, fuvar	1262	—	3. Tartalékalap	6617
4. Takarmánykészlet	100	—	4. Igazgatósági fizetés	2000
5. Szénsav	88	—	5. Jelzálogtartozás	22810
6. Takarékbetét	7228	56	6. Fel nem vett osztalék	91
7. Ingatlan	36400	—	7. Tartozások	383
8. Pénzkészlet	1447	60	Egyenleg:	
9. Úvegek és alkatrészek	14651	84	Mult évi nyeresemény-áthozat	
10. Kisebbségi követelések	55	40	megadózva	45
11. Irodai berendezés	187	70	Házbérjövdelem	2130
12. Ásványvíz-készlet	98	50	Évi nyeresemény	2270
13. Szénért előleg	385	60		36
14. Értékpapír	2925	—		
15. Jótékony-alap	45	—		
	66518	50		66518

Tartozik.	Veszteség- és nyereség-számla.		Követel.	
	K	f.	K	f.
1. Tüzbiztosítás számlának	84	18	1. Ingatlan számlától	1101
2. Kamat	956	45	2. Szikviz	24694
3. Gyártási költségek	4785	08	3. Fogat	2332
4. Gép	249	50	4. Tüzelő	450
5. Jég	1065	60	Mult évi megadózott nyeresemény-áthozat	45
6. Nickelés	60	—		
7. Munkásbiztosító	262	64		
8. Fogat, kocsi, lovak s egyéb eszk.	392	83		
9. Különféle számlának	310	54		
10. Takarmány	2942	11		
11. Személyzet	8357	67		
12. Adó	3979	90		
13. Benzin	526	23		
14. Iroda	205	74		
Egyenleg:				
Mult évi nyeresemény-áthozat				
megadózva	45	—		
Házbér-jövdelem	2130	—		
Évi nyeresemény	2270	36		
	28623	83		28623

Veszprém, 1914. december hó 31-én.

Dr. Kőszeghy József, ig. tag.
Dr. Csolnoky Ferenc, ig. tag.
Gubicza Lajos, ig. tag.

Kelemen Imre, ig. elnök.
Jákóy Pongrác, ig. tag.
Perényi Antal, ig. tag.
Dr. Réthi Ede, ig. tag.

Politzer Miksa, ig. alelnök.
Dr. Rainprecht Antal, ig. tag.
Zuschman János, ig. tag.

Jelen mérleget, nyereség- és veszteség-számlát a kereskedelmi törvény 195. §-a értelmében megvizsgáltuk, összes könyveinkkel tételenként összehasonlítottuk és helyesnek találtuk.

Veszprém, 1915. január 1-én.

Tauszig Miksa, f. biz. tag.

Rigó István, f. biz. elnök.

Ifftsits István, f. biz. tag.

Igazgatósági jelentés.

Tisztelt Közgyűlés! A Veszprémi Szikvizgyár Részvénytársaság igazgatósága jelenti, hogy a lefolyt évben teljesített munkásságunkkal a gyár fejlődését nagyban szorgalmaztuk, mely által lehetővé tették az üzlet forgalmát a mult évi kedvezőtlen időjárás dacára is olyan arányban növelni, mely által a részvényesek érdekei teljesen megőve lettek.

A bemutatott mérleg, veszteség- és nyereség-számla tanúsága szerint a részvényesek befektetett tőkéjének kellő biztosítására és azok után várható jövdelem fedezésére 4445 K 36 fill. tiszta nyeresemény mutatkozik, melynek felosztására nézve a következő javaslatot teszi:

Osztalékra részvényenkint	à 5:50	3300
Tartalékalapra		250
Hadisegélyre		100
Tisztviselők és alkalmazottak drágasági pótlékára		260
Átvitel 1915. évre		535:36

Összesen: 4445:36

Kéri az igazgatóság a közgyűlést, hogy az előterjesztett mérleget, veszteség- és nyereség-számlát és költségelőirányzatot elfogadni s a felmentvényt megadni méltóztassék, valamint jóváhagyó tudomásul venni, hogy az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi fizetése 2000 kor.-ban állapított meg. Veszprém, 1915. évi január 24-én.

Dr. Kőszeghy József, ig. tag.
Dr. Csolnoky Ferenc, ig. tag.
Gubicza Lajos, ig. tag.

Kelemen Imre, ig. elnök.
Jákóy Pongrác, ig. tag.
Perényi Antal, ig. tag.
Dr. Réthi Ede, ig. tag.

Politzer Miksa, ig. alelnök.
Dr. Rainprecht Antal, ig. tag.
Zuschman János, ig. tag.

Felügyelőbizottsági jelentés.

Tisztelt Közgyűlés! A Veszprémi Szikvizgyár Részvénytársaságnak alulírott felügyelőbizottsági tagjai jelentjük, hogy az 1914. üzleti évben is törvényszerű kötelezettségeinknek megfelelőleg mindenben kellő szigorral és pontossággal jártunk el.

Tanúsítjuk, hogy a könyvek, valamint a számadások vezetése kifogástalan volt, a megíró vagyon leltározása pontosan, a való értéknek megfelelőleg ejtetett meg, a számadások a valósághoz híven állították össze, melyeket átvizsgáltunk, a könyvekkel és számlákkal mindenben egyezőnek találva, aláírtunk.

Kérjük a közgyűlést, hogy a felmentvényt részünkre is megadni méltóztassék.

Veszprém, 1915. évi január 24-én.

Ifftsits János, f. biz. tag.

Rigó István, f. biz. elnök.

Tauszig Miksa, f. biz. tag.

Ki tudja meddig tart
a háború?

Eppen azért
mindenkinek érdeke

hogy
cikkeit

ott szerezzék be, ahol a leg-
jobbát legolcsóbban kapja.
Női fehérneműeket és férfi
ingeket, lábravalókat legcél-
szerűbb

Rádynál venni,

ahol a nagy készlet lehetővé
teszi az olcsó és kényelemsze-
rinti kiszolgálást. Divatos
retikülökből és pénztárcákból

állandóan

szintén nagy választékot találunk,
ugyszintén kalapokban,
gallérokban és divatnyakendőkben
olyan készlet van,
hogy bármilyen kényes
ízlelt kitudunk elégíteni.

Rádi István és Tsa

Veszprém.

**Az Első Magyar Általános
Biztosító Társaság**

veszprémi főügynöksége

elfogad tűz-, jég-, betörési, bal-
eset, szavatossági, élet- és já-
radék-biztosításokat.

A társaság a legrégebbi és legnagyobb
magyar biztosító-intézet; — biztosítéki
alapjai meghaladják a 210 millió koronát
és így minden tekintetben a legnagyobb
biztonságot nyújtják.

Irodai helyiség: Szabadi-utca 3. sz.
földszint. Képviseli: SÜLY LÁSZLÓ.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő

VESZPRÉMBEN

Ostromlépeső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitel-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.

**Ásványvíz
nagy raktára!**

Ajánlom friss töltésű ásvány-
és gyógyvíz nagyraktáramat.

Az összes bel- és külföldi ásványvíz
és gyógyvizek állandóan raktáramon
vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály víznek,

rendkívül kedvelt szénsavas borviz
eredeti porcelándugós üvegekben

2 lit. 1¹/₂ lit. 1 lit. 1/2 lit.

64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: **Salvator** lith savanyú-
víznek, **Mohai Agnes,**
Giesshübl, Csizi, Pe-
tánci, Calsbadi, Ma-
rienbadi, Preblau, —
Bikszádi, Borszéki,
Guber, Parádi, Halli
stb. stb. vizeknek.

KESERŰ VIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás ön-
költségen lesz felszámítva. Nagyobb vételnél
engedmény, ismét a tőlünk való előnyár.

Az összes fűszer-, csemege-, ásvány-
víz- és háztartási cikkekről a nagy
árjegyzék bárkinek megküldetik.

Divat-értesítő!

Tisztelettel felhívom a n. é. hölgy-
közönség szíves figyelmét, hogy
a tavaszi elegáns felöltő-
és kosztüm-lapokat Berlinből és
Budapestről beszereztem. Te-
kintve a husvéti ünnepek köze-
ledtét, méltóztassanak a szükséges
ruhákat minél előbb megrendelni,
hogy kellő időre és akadálytalanul
elkészülhessenek. Megérkeztek a
tavaszi divat szövet kollektciók
szép és finom szövet, bársony és
és plüss tartalommal, mely az árak
emelkedése folytán, a minőséghez
képest megfelelő olcsó áron sze-
rezhető be.

Cégemnél a legsikkesebb szabású

és elegáns, finom ízléssel kiállított
ruhák, felöltők, teljes kosztümök,
plüss, bársony, selyem és szőrme-
kabátok, minden szabás és fazon
kiállítás terén a legmagasabb igény-
eknek megfelelően készíttetnek,
mely szerint a n. é. hölgyek teljes
bizalmát kérve, mielőbbi számos
rendeléseket várva.

Vidéki hölgyek 1 napon 2-szer le-
próbálhatnak bármilyen ruhadarabokat.
Hölgyektől hozott szövetekből ruhák jutányos
áron készíttetnek. Fazondíj 36 K-tól feljebb.

— Gyors és pontos kiszolgálás. —

Teljes tisztelettel:

PAÁL LAJOS (volt bpesti első-
rendű szabász)
női divatüzlete, Korona-szálló-
dával szemben Veszprém.

Mi lesz tavasszal?

ezen tőri fejét most sok ezer ember! Ha a közönség továbbra is olyan odaadással és
alaposan fogja támogatni a hatóságokat egészségügyi intézkedéseiben, mint eddig,
akkor tavasszal nem fogják felütni fejüket a ragályos járványok, a kolera, a küteges
tifusz, a vérhas.

Ellenségeink hadseregében a kiütéses tifusz nagy számban található és e be-
tegség terjedését különösen a tetük közvetítik, miért is ellenük védekezzünk alapos
fertőtlenítéssel.

Kézünket és arcunkat **lysoform szappannal** mossuk meg és a mosdó- és
fürdővizhez adjunk kevés **lysoform** fertőtlenítőszert. A butorokat reggel töröljük át
3%-os **lysoform**-oldatba mártott ronggyal, ugyanígy suroltassuk fel a puhafapadlókat.
Piszkos fehérneműt ajánlatos zsákba összegyűjteni és azt 3%-os (olcsó) nyers lysoform-
oldatba 24 óráig beáztatni és csak azután mosatni.

Tanuljunk meg fertőtleníteni

és e célból kérjük ingyen és bérmentve az „Egészség és fertőtlenítés“ című
tanulságos könyvecskét

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára Ujpesten.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.